

Št: 611/2014
Datum: 25.11.2014

Ministrica dr. Anja Kopač Mrak
Ministrstvo za delo, družino,
socialne zadeve in enake možnosti
Kotnikova 28
1000 Ljubljana

ZADEVA: Pobuda za obravnavo problematike obdavčitve delovnih invalidov

Spoštovani!

Na vas se obračamo s pobudo, da naslovno ministrstvo pristopi k obravnavi problematike obdavčitve nekaterih prejemkov delovnih invalidov. Gre za nadomestilo za invalidnost in delno invalidsko pokojnino, ki sta prejemka delovnih invalidov, ki sta podvržena drugačnemu davčnemu režimu, kot drugi prejemki delovnih invalidov. Podrobnejši opis problema je razviden v prilogi.

Pri vašem ministrstvu je bila že v letu 2009 ustanovljena delovna skupina za obravnavo problematike delovnih invalidov, ki je bila aktivna v letih 2009 in 2010 ob pripravi novega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Potem pa je njena aktivnost, ne po naši želji, zamrla, čeprav problematika ostaja nerešena – tako tudi problem obdavčitve.

Zavedamo se, da je problematiko obdavčitve potrebno obravnavati v sodelovanju z Ministrstvom za finance, na katerega smo se v preteklosti s problemom večkrat naslovili. Njihovo dokončno stališče je bilo, da je potrebno navedeno problematiko obravnavati v okviru prenove zakonodaje, ki se nanaša na invalide. S predlogom rešitve v smislu spremembe Zakona o dohodnini smo se na Ministrstvo za finance sedaj ponovno obrnili in problem pri direktorici direktorata za davke mag. Tamari Prezelj obravnavali na sestanku dne 24.8.2012. Na tem sestanku nam je bilo ponovno predstavljeno omenjeno končno stališče tega ministrstva glede obravnave problema obdavčitve. Izrazili pa so pripravljenost sodelovanja z vašim ministrstvom in Zvezo delovnih invalidov Slovenije pri reševanju te problematike v okviru ureditve/prenove invalidskega zavarovanja.

Glede na navedeno vas naprošamo, da pristopite k reševanju problema obdavčitve, bodisi v okviru že obstoječe delovne skupine za problematiko delovnih invalidov, bodisi v drugačni obliki, vsekakor pa v sodelovanju z Ministrstvom za finance in Zvezo delovnih invalidov Slovenije.

Prosimo, da nas čim prej obvestite o vaših namerah glede te pobude.

Lep pozdrav!

Drago Novak, predsednik ZDIS

Z V E Z A
DELOVNIH
INVALIDOV
SLOVENIJE

V vednost:

- Dragica Bac, direktorat za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Priloga:

- Predstavitev problema obdavčitve nadomestila za invalidnost in delne invalidske pokojnine

Predstavitev problema obdavčitve nadomestila za invalidnost in delne invalidske pokojnine

Nadomestilo za invalidnost in delna invalidska pokojnina glede obdavčitve nista izenačena z drugimi prejemki iz invalidskega zavarovanja – sta neutemeljeno bolj obdavčena.

Pravica do nadomestila za invalidnost in pravica do delne invalidske pokojnine sta pravici, ki se zagotavljata delovnim invalidom iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, njuna vsebina, narava ter pogoji za pridobitev pa izhodiščno izhajajo iz samega pojma invalidnosti po 60. členu ZPIZ-1, katerega element je zmanjšana zmožnost za zagotavljanje oziroma ohranitev delovnega mesta oziroma poklicno napredovanje zavarovanca zaradi nastanka invalidnosti in ne že zgolj telesna okvara oziroma telesna ali duševna oviranost zavarovanca oziroma povečani stroški zaradi premagovanja te oviranosti. Ne glede na spremembe samega obsega pravic delovnih invalidov, v primerjavi z njihovo prejšnjo zakonsko ureditvijo po ZPIZ, ki se je uporabljala do 1.1.2003, se ta po svoji pravni naravi, vsebini in namenu, ni spremenila in gre po vsebini za enakovrstni pravici. Oba prejemka delovni invalid prejme v neto znesku, kakor je prejemek tudi odmerjen. Ker pa kot tak šteje enakovredno z drugimi dohodki v osnovo za obračun dohodnine, dejansko delovni invalid prejme na letnem nivoju bistveno manjši znesek. Ker gre za dva različna izplačevalca prejemkov delovnega invalida – delodajalca, ki izplačuje plačo in ZPIZ, ki izplačuje nadomestilo za invalidnost ali pa delno invalidsko pokojnino – prihaja na koncu leta do nepričakovane obdavčitve ali celo spremembe obdavčitvenega razreda. Za delovne invalide, ki so posebej ranljiva in socialno šibka družbena skupina, je to zelo pomembno in kritično. 127. člen Zakona o dohodnini tega problema ne rešuje.

Ministrstvo za finance je za reševanje tega problema v letu 2008 pridobilo tudi pravno mnenje Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani o pravni naravi različnih prejemkov iz naslov invalidskega zavarovanja. To sicer navaja, da je nadomestilo za invalidnost in delna invalidska pokojnina dejansko drugačne pravne narave kot drugi prejemki (npr. invalidnina), kar pa samo po sebi še ne predstavlja edinega ali nujnega kriterija za zakonodajalčevo presojo primernosti razlikovanja v obdavčitvi.

Ob tem je potrebno izpostaviti še sledeče. V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po 1.1.2003 ne obstaja zakonska podlaga za domnevo, da nadomestilo za invalidnost predstavlja »nadomestilo za izgubo dohodka«. Namreč nadomestilo (v odstotkovno enaki višini za vse) pripada tudi delovnemu invalidu, ki ga delodajalec razporedi na drugo delovno mesto, na katerem pa obdrži enako (lahko pa tudi višjo) plačo kot dotlej. To pa kaže na to, da je bistveni namen nadomestila za invalidnost kompenzacija učinkov zmanjšanih možnosti delovnega invalida (za kar pa je plačeval obvezno zavarovanje). Le v praksi (ki pa nima podlage v zakonu) se praviloma dogaja, da delodajalec delovnemu invalidu ob razporeditvi na drugo delovno mesto ponudi tudi bistveno nižjo plačo. Prav zaradi takega dejanskega stanja pa je potrebno slabo socialno stanje večine prejemnikov nadomestil za invalidnost obravnavati s posebno skrbnostjo.